

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzczak (sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie ze skargi M. M.

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem
Sądu Okręgowego w P. z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. II Ca (...)

wydanym w sprawie z wniosku M. M.

przy uczestnictwie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w W.,

dawniej Agencja Nieruchomości Rolnych w W.,

Skarbu Państwa - Starosty Powiatu (...) i Gminy K.

o zasiedzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 12 czerwca 2019 r.,

zażalenia wnioskodawczynie

na zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym w P.

z dnia 5 września 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

1. odrzuca zażalenie;

**2. oddala wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy
prawnej udzielonej wnioskodawczynie w postępowaniu
zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z dnia 5 września 2018 r. przewodniczący w Sądzie Okręgowym w P. zwrócił skarżącej M. M. skargę o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Okręgowego w P. z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie o zasiedzenie.

Przewodniczący wskazał, że na podstawie zarządzenia z dnia 26 lipca 2018 r. skarżąca została zobowiązana do uzupełnienia braków formalnych skargi. Termin ten upłynął bezskutecznie w dniu 16 sierpnia 2018 r., co uzasadniało zwrot skargi na podstawie art. 130 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c.

Na zarządzenie o zwrocie skargi skarżąca wniosła zażalenie na podstawie art. 394 § 1 pkt 1 k.p.c., zarzucając naruszenie art. 130 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c., wnosząc o uchylenie zaskarżonego zarządzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z ogólną regułą wynikającą z art. 394 § 1 k.p.c., zażalenie jest środkiem odwoławczym przysługującym na postanowienia sądu pierwszej instancji kończące postępowanie w sprawie, a także postanowienia niekończące postępowania w sprawie, jeżeli dopuszczalność zażalenia wynika z ustawy. Zażalenie nie przysługuje natomiast na zarządzenia przewodniczącego z wyjątkiem zarządzenia o zwrocie pozwu, które wprost wymieniono jako zaskarżalne zażaleniem (art. 394 § 1 pkt 1 *in initio* k.p.c.). W postępowaniu nieprocesowym zapatrywanie to należy *mutatis mutandis* odnieść do zarządzenia przewodniczącego o zwrocie wniosku, jako pisma inicjującego postępowanie w sprawie (art. 13 § 2 k.p.c.).

W judykaturze, akcentując podobieństwo między pozwem a skargą o wznowienie postępowania wynikające z art. 406 i 409 k.p.c., dopuszczalność zażalenia rozszerzono w drodze analogii na zarządzenie przewodniczącego o zwrocie skargi o wznowienie postępowania (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 1998 r., III CZP 69/97, OSNC 1998, nr 7-8, poz. 111). Stanowisko to dotyczy jednak tylko sytuacji, w której zarządzenie o zwrocie skargi o wznowienie postępowania wydał przewodniczący w sądzie pierwszej instancji.

Jedynie w tym przypadku można bowiem mówić o bliskości rozważanej sytuacji z unormowaną w art. 394 § 1 pkt 1 *in initio* k.p.c., co stanowi podłoże analogii jako metody rekonstrukcji norm prawnych. Dostrzec trzeba ponadto, że możliwość zaskarżenia zażaleniem niemerytorycznych orzeczeń sądu drugiej instancji ma w polskim systemie środków odwoławczych charakter wyjątkowy (art. 394¹ i art. 394² k.p.c.); co więcej dotyczy ona jedynie postanowień nie zaś zarządzeń przewodniczącego. W konsekwencji, w orzecznictwie Sądu Najwyższego trafnie przyjęto, że na zarządzenie przewodniczącego w sądzie drugiej instancji o zwrocie skargi o wznowienie postępowania nie przysługuje zażalenie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 1998 r., III CKN 739/98, OSNC 1999, nr 5, poz. 102, z dnia 16 maja 2008 r., III CZ 22/08, niepubl. i z dnia 1 grudnia 2011 r., I CZ 97/11, niepubl.).

W okolicznościach sprawy zarządzenie o zwrocie skargi o wznowienie postępowania wydał przewodniczący w sądzie drugiej instancji – Sądzie Okręgowym, który zgodnie z art. 405 k.p.c. był właściwy do wznowienia postępowania. Zażalenie, jako niedopuszczalne, podlegało tym samym odrzuceniu.

Z tych względów, na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398⁶ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej w postępowaniu zażaleniowym oddalono, zważywszy, że wniesienie zażalenia, którego niedopuszczalność znajduje potwierdzenie w niedostrzeżonym w zażaleniu orzecznictwie Sądu Najwyższego, nie może być traktowane jako udzielenie pomocy prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2011 r., V CZ 66/11, niepubl., i z dnia 16 listopada 2016 r., I CZ 74/16, niepubl.).